

MEHMET RİFAT'TAN 'METNİN SESİ'

Edebiyat eserlerinin derinliklerinde

EGE YATIR

Mehmet Rifat, göstergibilim, dil-bilim, yazınsal eleştiri ve eleştiri kuramları alanında bugüne kadar ki verimleri ile dikkat çekmiş bir isim. *Rifat*'ın çalışmaları, özellikle yarınlar için değerli bir mirası sırtında taşıyor. Modern edebiyatın sesini bir kuşak öteye taşıyabilmek için mürekkebinin kurutmadan yazdıklarını "meraklı" okurlarıyla paylaşıyor.

O çalışmalarından biri kısa süre önce okurlarla buluştu: *Metnin Sesi* (Yapı Kredi Yayınları / 248 s.).

Mehmet Rifat, Metnin Sesi'nde, Türk ve dünya edebiyatının önemli isimlerinin eserlerini ilmik ilmik çözerek içlerindeki anlamlar bütününe doğru çoğu zaman şaşırtacak bir yolculuğa davet ediyor.

Eleştirmenin seçtiği metinlere uyguladığı bu yapı sökümünde, metinlerde gördüğümüz anlamların derinlerine ilerlemeyi hedefleyen bir yol tutuluyor.

Sonuç olarak da ortaya anlamlar çoğaltan, görünenin altındaki arayan ve metnin görüntüsüne değil, sesine yönelmeye çalışan bir kitap ve eleştirmen çıkıyor.

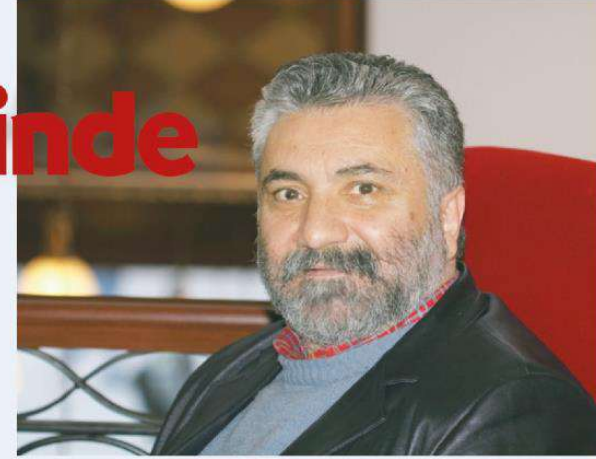
SESLERİN GÜCÜ VE EDEBİYAT!

Şöyle diyor giriş yazısının ilk cümlesinde: "*Metinlerin okurlar tarafından 'çalıştırılma'ya başlanmasyyla birlikte duyulacak ses(ler), metinlerin işleyiş ses(ler)i bü-*

tün eleştiri tarihine yön verdiği gibi, yapıları bütün zamanlarda ve bütün mekânlarda yaşatan 'güç' olarak da gizemli varlığını hep korumuştur."

İşte *Rifat* da kitabında bir araya getirdiği yazılarında bu gücün peşinde. Bahsettiği bu güç derinlemesine daldığı dünyalarda metinlerin ve yazarların seslerinin altındaki seste, imgelerin yönelttiği diğer âlemlerde, âlemlerin gösterdiği diğer çağrışımların arasında gizli.

Yazar metinlerin hepsini deyim yerindeyse "*didik didik*" ediyor. Böylelikle salt bir güç olarak edebiyat, tüm

zarafetiyle kendini gösteriyor.

Ve *Marcel Proust*'tan *Michel Butor*'a, *Orhan Pamuk*'tan *Selim İleri*'ye, *Necip Fazıl Kısakürek*'ten *Ahmet Muhip Dıranas*'a ve *Ece Ayhan*'a, *Tahsin Yücel*'den *Kırmızı Başlıklı Kız*'a, *Bilge Karasu*'dan *Hüseyin Cöntürk*'e geniş mi geniş bir edebiyat evreni sunuyor.

Farklı sesleri aynı kitap çatısı altında topladığı gibi bu farklı seslerden uyumlu bir birliktelik yakalamayı da başarıyor. ■